

تحقیق زمینه یابی

مهمترین هدف تحقیق زمینه یابی:

- توصیف صفات یک جامعه
- چطور افراد یک جامعه بر اساس یک متغیر در جامعه توزیع پیدا کرده اند
- کشف واقعیت های موجود یا آن چه هست
- توصیف یک جامعه تحقیقی در زمینه توزیع یک پدیده معین

مردم چه می دانند، چه فکر می کنند، چه کاری انجام می دهند

اهداف تحقیق زمینه یابی

□ توصیف: مهمترین

مثلا: رأی دهندگان کاندیدای خاصی را ترجیح می دهند.

□ تبیین: برخی

تفسیر افعال مردم با کلمات طوری که طرف مقابل آن را بفهمد و بپذیرد.

برقرار کردن یک رابطه درونی بین متغیرهای مختلف که این تبیین امکان پیشبینی را ایجاد می کند
رابطه بین تبیین و پیشبینی دو طرفه است.

مثلا : چرا برخی رأی دهندگان کاندیدای خاصی را ترجیح می دهند.

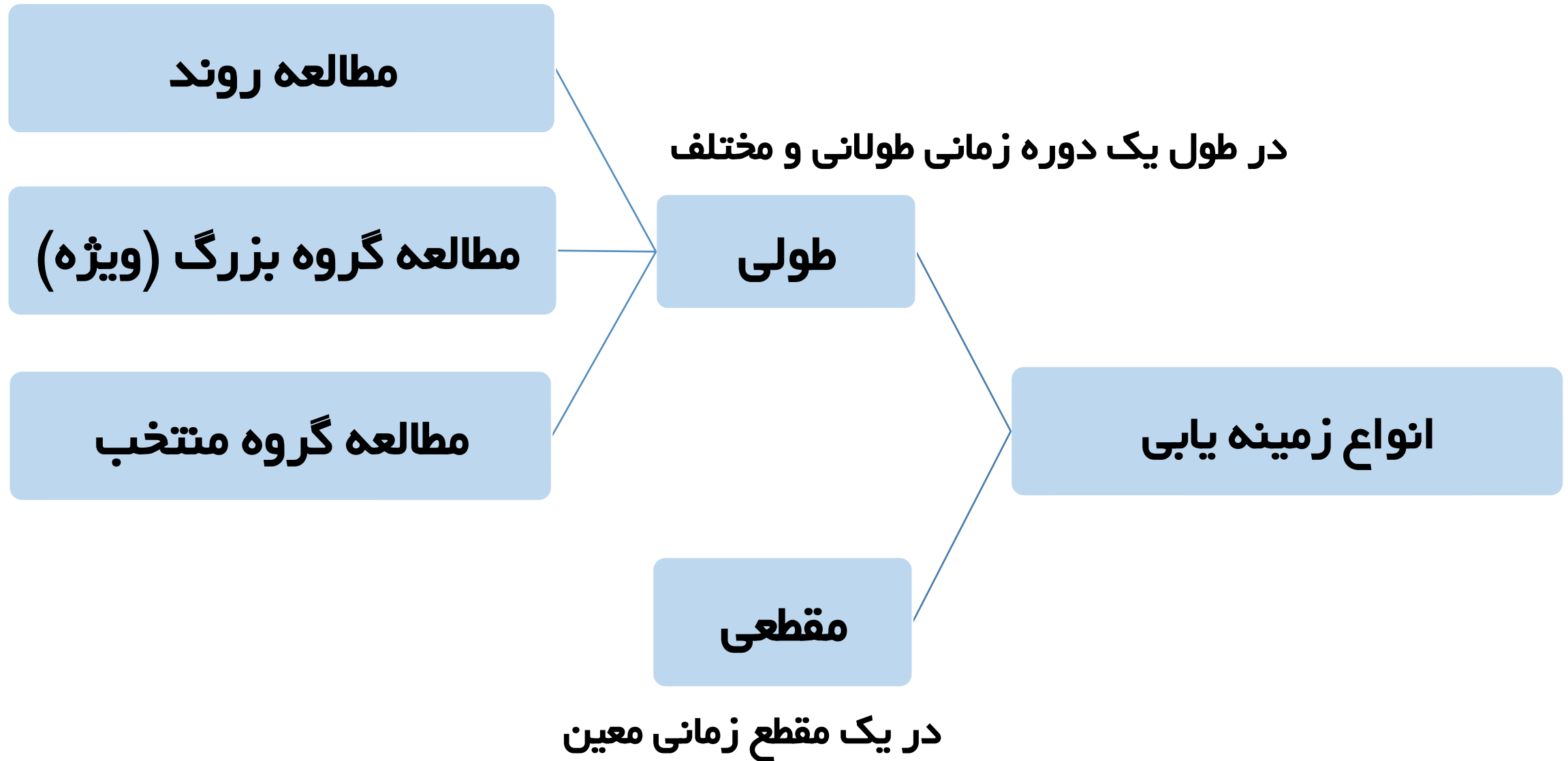
□ کشف :

مطرح کردن احتمالات تازه بر اساس داده های به دست آمده

کشف امکانات جدیدی

(گاهی) در حین انجام تحقیق عوامل اضافی هم به وسیله طرح تحقیق اصلی، مورد توجه و بررسی قرار می گیرند که مسئله کشف و کاوش را مطرح می کند.

مثلا : رأی دهندگان کاندیدای خاصی را ترجیح می دهند چون او فن بیان بهتر و ظاهر آراسته تری دارد

مطالعه روند پژوهی (trend)

1. بررسی نگرش دانشجویان به دانشگاه

2. نظر اعضای انجمن های سالانه معلمان ریاضی در استفاده از ماشین حساب در دبیرستان

3. دیدگاه رای دهندگان در انتخابات درباره شرکت در انتخابات

4. نگرش معلمان ناحیه 1 درباره ارزشیابی توصیفی به مدت 10 سال هر 2 سال یک بار

جامعه هر سال ممکن است تا اندازه ای تغییر کند و **نمونه** همان افراد هر سال نباشند.

نمونه های مختلف از یک **جامعه** در زمان های مختلف (**جامعه ای که ثابت نیست**)

مطالعه گروه بزرگ (cohort) گروه ویژه، تحقیقات هم دسته ای

1. وضعیت کاری سالانه همه معلمان دوره ابتدایی شهر مشهد که از 1389 مشغول به تدریس هستند

2. پیشرفت تحصیلی پذیرفته شدگان به دانشکده های جامعه شناسی و علوم تربیتی ورودی 1387

- **جامعه** معینی در طی **یک دوره زمانی**

- افراد متفاوت به عنوان **نمونه**

- یک گروه معین و ثابت (جامعه بزرگ) در سالهای پیاپی

مطالعه گروه منتخب (panel)

1. مطالعه عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان سهمیه ای در رشته های علوم تربیتی و روان شناسی ورودی سال 67 دانشگاه تهران در **زمانهای مختلف** از **نمونه** ای ثابت که معرف جامعه است. در این نوع تحقیقات محقق معمولا به دنبال جواب این سؤال است که چه تغییراتی در افراد یا گروه منتخب به وجود آمده است و **علت** این تغییرات چیست. هدف تبیین است

محقق تحقیقی در مورد رشد شناختی کودکان را انجام داده است، نمونه او ۵۰ نفر کودکان ۱ ساله، ۵۰ نفر کودکان ۲ ساله، ۵۰ نفر کودکان ۳ ساله است. روش پژوهش او از نوع است.

الف) تحقیق گروه‌های منتخب ب) مقطعی ج) زمینه یابی د) مطالعه طولی

مزایای تحقیق زمینه یابی

- جمع آوری اطلاعات در زمینه موضوعاتی مانند:
 - نگرش رای دهندگان در مورد انتخابات و نمایندگان
 - تحقیق درباره عقاید مذهبی مردم
 - ترجیحات مصرف کنندگان در خرید
- وقایعی که در گذشته رخ دادند و خاطره آن در ذهن مردم باقی مانده
 - تجارب کودکی یا تاریخچه بیماری
- جمع آوری اطلاعات با حداقل زمان و حداقل هزینه در نمونه های بزرگ که نتیجه را قابل تعمیم می کند

معایب تحقیق زمينه يابی

- آزمودن روابط علی امکان پذیر نیست
- عمق اطلاعات کم است

مراحل تحقیق زمینه یابی

- 1- تعریف مساله
- 2- تعریف و تعیین جامعه
- 3- تعیین روش جمع آوری اطلاعات
- 4- انتخاب نمونه
- 5- تهیه ابزار جمع آوری داده ها
- 6- تحلیل داده ها و گزارش نتایج تحقیق

1- شناسایی موضوع و تعیین اهداف

- مسئله یا موضوع پژوهش باید برای پاسخ دهندگان به اندازه ای جالب و مهم باشد که در آنها انگیزه ایجاد کند. برای اجرای این تحقیق محقق نیز باید اهداف خود را دقیق تعریف کند. این از آن جهت مهم است چون باید بر اساس همین اهداف سوالات مناسبی را تهیه کند.
- **یک روش** تعریف سوالهای زمینه یابی روش سلسله مراتبی (از سوالهای وسیع و کلی به سوالهای بسیار اختصاصی
- طول سوالهای پرسشنامه عامل مهمی در تعیین موفقیت زمینه یابی

2- تعریف و تعیین جامعه

- آنچه که در تحقیق مورد مطالعه قرار می گیرد واحد تحلیل unit of analysis
- معمولا واحد تحلیل افراد هستند اما اشیا، باشگاهها، کلاسهای درس، مدارس و غیره می توانند مورد تحلیل قرار بگیرند.
- داده های زمینه یابی از تعدادی افراد که واحد تحلیل هستند جمع آوری می شوند تا آن عناصر مورد توصیف قرار بگیرند. افراد، اشیا، مؤسسات و غیره که تحقیق روی آنها تمرکز دارد جامعه مورد هدف نامیده می شوند.
- تعریف جامعه باید محدود و جامع باشد تا با اطمینان بتوان گفت که واحد تحلیل عضوی از این جامعه است.

3- تعیین روش جمع آوری اطلاعات

اجرای مستقیم

- + دسترسی به تمامی یا بیشتر اعضا گروه در یک مکان و یک زمان
- + پاسخدهی بالا
- + هزینه کم
- تحقیقات با این روش کم

تلفن

- + سرعت بیشتر از حضوری
- + ارزاتر از حضوری
- + استاندارد کردن فرایند پرسیدن
- + امکان کمک به افراد در مورد ابهام سؤالات
- + به راحتی قابل پیگیری
- برخی تلفن ندارند
- عدم دسترسی به اطلاعات در مشاهده عینی
- پاسخدهی ۵ درصد کمتر از مصاحبه های شخصی

مصاحبه

- + با کمک محققان تعلیم دیده
- + احتمالاً مؤثرترین راه جلب همکاری
- + امکان پیگیری پاسخهای ناقص
- + سؤالات می توانند روشن شوند
- + کمترین نیاز به سواد
- هزینه بالا

پست

- + هزینه نسبتاً کم
- + اجرای به تنهایی
- + دسترسی به نمونه خاص
- فرصت کم جلب همکاری
- پاسخدهی کم
- نیاز به سواد

4- انتخاب نمونه

• نمونه باید از جامعه مورد نظر انتخاب شوند.

مطمئن شوید نمونه :

۱. اطلاعات مورد نظر را دارند

۲. تمایل به پاسخگویی به سوالها را دارند

تهیه ابزار جمع آوری داده ها - 5

• رایج ترین ابزار مورد استفاده در تحقیق زمینه یابی یا پیمایشی پرسشنامه و مصاحبه

• انواع مصاحبه :

• ساختاریافته ← آزمون فرضیه های خیلی خاص (با پیشینه قوی)

• پرسش ها و پاسخ ها از قبل مشخص

• فرم کار و اجرا برای تمامی مصاحبه شونده ها دقیقا یکسان

• پرسش ها از قبل کد گذاری شده

• نیمه ساختاریافته

• بدون ساختار: ← مطالعات اکتشافی (نیاز به جزئیات در مورد موضوعات پیچیده

• مصاحبه گر باید در مورد عناوین از پیش تعیین شده در ذهن پاسخ دهنده کاوش کند

• مسائل جالب را دنبال می کند

• سعی در ایجاد فرضیه های جدید در مصاحبه و آزمون آن ها